

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 74.636 van 25 juni 1998

A. 67.174/XIII-365

In zake : **de naamloze vennootschap SOCIMEX,**
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jean BOURTEMBOURG, advocaat
Zwitserlandstraat 24
1060 Brussel,

tegen :

het Waals Gewest,
vertegenwoordigd door zijn
Regering,
dat woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Pierre LAMBERT, advocaat,
Defrélaan 19
1180 Brussel.

DE RAAD VAN STATE, XIIIe KAMER,

Gezien het op 16 januari 1996 ingediende
verzoekschrift, waarbij de naamloze vennootschap SOCIMEX
de nietigverklaring vordert van :

- "- de beslissing vervat in de brief van het directoraat-generaal ruimtelijke ordening en huisvesting van het Ministerie van het Waals Gewest d.d. 30 november 1995 om de brief van de verzoekende partij d.d. 17 november 1995 als "niet-bestaande" te beschouwen, een brief waarin ze de minister herinnert aan het beroep dat is ingesteld tegen het besluit van de bestendige deputatie van de provincieraad van Namen d.d. 31 augustus 1995, waarbij de verzoekende partij een bouwvergunning wordt verleend voor een bioscoop-complex;
- het besluit d.d. 18 december (1995) waarbij de Waalse Minister van Ruimtelijke Ordening, Uitrusting en

Vervoer het beroep van de gemachtigde ambtenaar toewijst dat is gericht tegen het besluit van de bestendige deputatie van de provincieraad van Namen d.d. 31 augustus 1995 waarbij de verzoekende partij een bouwvergunning wordt verleend voor een goed gelegen te Assesse (Sart-Bernard), en waarbij diezelfde Minister de genoemde vergunning vernietigt, welk besluit bij een aangetekende brief d.d. 21 december 1995, die op 22 december 1995 is aangekomen, aan de verzoekende partij ter kennis is gebracht;

- de brief van de inspecteur-generaal van het directoraat-generaal ruimtelijke ordening en huisvesting van het Ministerie van het Waals Gewest d.d. 20 december 1995, waarmee hij uitvoering wil geven aan het ministerieel besluit van 18 december 1995, welke brief op 21 december 1995 naar de verzoekende partij is verstuurd en op 22 december 1995 aangekomen is";

Gelet op arrest nr. 61.402 van 29 augustus 1996, waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden handelingen afgewezen wordt;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer NEURAY, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 17 december 1997, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memorie van de verzoekende partij;

Gelet op de beschikking van 30 april 1998, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 11 juni 1998;

Gehoord het verslag van Mevr. GEHLEN,
staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van
Mr. J. BOURTEMBOURG, advocaat, die voor de verzoekende
partij verschijnt, en van Mr. B. HENDRICKX, loco
Mr. P. LAMBERT, advocaat, die voor de verwerende partij
verschijnt;

Gehoord het andersluidend advies van
de heer NEURAY, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de
wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari
1973;

Overwegende dat de feiten die dienstig zijn
voor het onderzoek van het beroep uiteengezet zijn in
arrest nr. 61.402 van 29 augustus 1996, waarbij de
vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de
bestreden handelingen is afgewezen;

Overwegende dat de eerste bestreden
handeling geen beslissing is waartegen beroep kan worden
ingesteld; dat de eventueel onwettige overweging die in
die handeling staat, aangevoerd kan worden tegen het
besluit van de Regering; dat het beroep, wat het eerste
onderwerp betreft, niet-ontvankelijk is;

Overwegende dat de derde bestreden handeling
niet meer is dan de kennisgeving van de tweede bestreden
handeling, en hiertegen geen beroep kan worden
ingesteld, aangezien het slechts gaat om een maatregel
tot uitvoering van die tweede bestreden handeling; dat
het beroep, wat het derde onderwerp betreft, niet-
ontvankelijk is;

Overwegende dat de verzoekende partij een eerste middel ontleent aan "onbevoegdheid van de steller van de handeling, schending van het Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium (W.W.R.O.S.P.), inzonderheid van artikel 52 ervan, en aan machtsoverschrijding"; dat zij uiteenzet "dat het beroep van de gemachtigde ambtenaar bij een op 18 september 1995 ter post aangetekende brief is ingesteld, dat, overeenkomstig artikel 52 van het W.W.R.O.S.P., de termijn van zestig dagen die aan de minister is toebedeeld om zijn beslissing ter kennis te brengen, op 16 november 1995 verstreken is, dat, als gevolg van de rappelbrief die de verzoekende partij op 17 november 1995 aangetekend heeft verstuurd, de beslissing van de minister binnen dertig dagen na die 17 november 1995 aan de verzoekende partij ter kennis gebracht had moeten worden (en) dat de bestreden handeling doordat ze te laat ter kennis is gebracht, geen uitwerking kan hebben"; dat zij opmerkt dat de verwerende partij, zelfs ingeval de brief waarbij de gemachtigde ambtenaar beroep heeft ingesteld na 18 september 1995 zou zijn verzonden, rekening moest houden met de rappelbrief, aangezien aan de verzoekende partij was meegedeeld dat het beroep op die datum was ingesteld en die mededeling een substantiële vormvereiste is; dat de verzoekende partij zich beroept op artikel 52, § 2, vierde lid, van het W.W.R.O.S.P. om aan te voeren dat "luidens de tekst van de wet van 29 maart 1962, wil hij samenhangend zijn, de wetgever zowel in het vijfde als in het vierde lid van die bepaling afgeweken is van de regels van het gemeen recht; dat de verzoekende partij in bijkomende orde aanvoert dat, zelfs indien haar rappelbrief van 17 november 1995 voorbarig was, de verwerende partij ermee rekening moest houden aangezien ze hem na het verstrijken van de termijn van zestig dagen heeft ontvangen, "en de nieuwe termijn van 30 dagen bijgevolg is ingegaan op

19 november 1995 en verstreken is op 18 december 1995"; dat zij voorts zegt dat het afzien van een recht, in het onderhavige geval het voordeel dat voortvloeit uit de brief van 17 november 1995, niet kan worden verondersteld, en de verwerende partij de tweede rappel trouwens niet beschouwd heeft als een verzaking van de eerste, "aangezien in de motivering van de bestreden handeling daar geenszins naar verwezen wordt";

Overwegende dat artikel 52, § 2, vierde en vijfde lid, van het W.W.R.O.S.P. het volgende bepaalt :

" Van de beslissing van de Executieve wordt aan de partijen kennis gegeven binnen zestig dagen na afgifte bij de post van de aangetekende zending, die het beroep bevat. Ingeval de partijen worden gehoord, wordt de termijn met vijftien dagen verlengd. Bij gebreke kan de aanvrager de zaak bij aangetekende brief aan de Executieve rappelleren.

Heeft de aanvrager geen beslissing ontvangen bij het verstrijken van een nieuwe termijn van dertig dagen met ingang van de dag waarop de rappelbrief ter post is afgegeven, dan mag hij zonder verdere formaliteiten overgaan tot het uitvoeren van het werk of het verrichten van de handelingen (...); is het beroep door het college of de gemachtigde ambtenaar ingesteld, dan mag de aanvrager overgaan tot het uitvoeren van het werk of het verrichten van de handelingen, mits hij zich gedraagt naar de beslissing van de bestendige deputatie";

Overwegende dat, luidens het gemeen recht inzake de berekening van de termijnen van de rechtspleging, de dies a quo niet in de termijn begrepen is en dat een uitdrukkelijke bepaling vereist is om die dag te laten meetellen; dat de wetgever met de woorden "met ingang van de dag waarop de rappelbrief ter post is afgegeven" in artikel 52, § 2, vijfde lid, van het W.W.R.O.S.P. de vergunningaanvrager zekerheid heeft willen bieden met betrekking tot de datum met ingang waarvan hij in voorkomend geval de werkzaamheden kan aanvatten, en dat aldus voorzien wordt in een uitdrukkelijke bepaling waarmee wordt afgeweken van het

gemeen recht; dat zulks niet het geval is in artikel 52, § 2, vierde lid, dat, aangezien het niet nader bepaalt wanneer juist de niet-dwingende termijn die erin wordt vermeld, een aanvang neemt, gelezen moet worden overeenkomstig het gemeen recht; dat de termijn waarover de verwerende partij beschikte om een uitspraak te doen over het beroep van de gemachtigde ambtenaar, in het onderhavige geval beginnen lopen is de dag nadat dat beroep bij de post is afgegeven, namelijk op 19 september 1995, en op 17 november 1995 om middernacht is verstreken; dat de verwerende partij bijgevolg de rappelbrief die haar op 17 november 1995 is toegezonden terecht voorbarig heeft bevonden;

Overwegende dat de verwerende partij bij haar brief van 30 november 1995 dit standpunt aan de verzoekende partij heeft meegedeeld en daarbij het volgende heeft gesteld : "Ik verzoek u bijgevolg u te schikken naar de geldende regelgeving, en eventueel de rappelprocedure over te doen, indien u dat geraden acht"; dat de verwerende partij, die de brief van 17 november 1995 na het verstrijken van de termijn van zestig dagen ontvangen heeft, niet ten laste kan worden gelegd de rappelbrief als "niet-bestaande" te hebben beschouwd in plaats van er rekening mee te houden door de termijn van dertig dagen waarin is voorzien in artikel 52, § 2, vijfde lid, van het W.W.R.O.S.P. te laten aanvangen op de datum waarop de rappelbrief is aangekomen, in plaats van op de datum waarop die rappelbrief is verzonden; dat, indien de verwerende partij aldus gehandeld zou hebben, zulks in strijd geweest zou zijn met de uitdrukkelijke lezing van de genoemde bepaling en met de bedoeling die de wetgever heeft gehad toen hij die bepaling uitvaardigde, aangezien volgens de uitleg die door de verzoekende partij wordt geopperd, de aanvrager, die niet weet op welke datum juist zijn rappelbrief is aangekomen, niet

precies zou weten wanneer hij, in voorkomend geval, de werkzaamheden mag aanvangen;

Overwegende dat de verzoekende partij, nadat zij de brief van 30 november 1995 had aangekregen, een nieuwe rappelbrief heeft gestuurd naar de minister; dat die nieuwe rappelbrief, gedagtekend 4 december 1995, in precies dezelfde bewoordingen is gesteld als de brief van 17 november 1995 en daarin geen voorbehoud wordt gemaakt met betrekking tot de gevolgen van haar eerste rappelbrief of met betrekking tot de inhoud van de brief van 30 november 1995; dat de verzoekende partij zich aldus gericht heeft naar het voorstel dat haar was gedaan om de rappelprocedure eventueel over te doen; dat haar brief van 4 december 1995, waarin geen enkel voorbehoud wordt gemaakt, slechts opgevat kan worden in deze zin dat zij instemde met het voorstel van de verwerende partij, en dat hij trouwens doelloos geweest zou zijn indien de afzender niet de bedoeling had gehad om de termijn van dertig dagen te doen ingaan; dat de steller van de bestreden handeling, die binnen de termijn van dertig dagen bepaald in artikel 52, § 2, vijfde lid, van het W.W.R.O.S.P. is uitgevaardigd en ter kennis is gebracht, bijgevolg ratione temporis bevoegd is; dat het middel niet-gegrond is;

Overwegende dat de verzoekende partij een tweede middel ontleent aan "gebrekkige motivering en dwaling omtrent de motieven, aan kennelijke dwaling omtrent de beoordeling, aan schending van het Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium, inzonderheid van de artikelen 170 en 171 ervan, van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, inzonderheid van het beginsel van redelijk bestuur, van het decreet van 11 september 1985 houdende organisatie van de milieu-effectbeoordeling in het Waalse Gewest, inzonderheid van artikel 10 ervan, van

het besluit van de Waalse Regering van 31 oktober 1991 tot uitvoering van het decreet van 11 september 1985 houdende organisatie van de milieu-effectbeoordeling in het Waalse Gewest, van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, en aan machtsoverschrijding"; dat zij dit middel toelicht door op elk motief van de bestreden handeling omstandig kritiek te leveren;

Overwegende dat, als antwoord op het bezwaar dat met betrekking tot het project een milieu-effectonderzoek verricht moest worden, zodat de verwerende partij, wier bevoegdheid volledig gebonden zou zijn door de milieuwetgeving, niets anders zou hebben kunnen doen dan de beslissing van de bestendige deputatie nietig te verklaren, de verzoekende partij de redenen uiteenzet waarom volgens haar een milieu-effectonderzoek in het onderhavige geval niet vereist was; dat zij bovendien aanvoert dat artikel 5 van het decreet van 11 september 1985 niet afwijkt van artikel 52 van het W.W.R.O.S.P., maar de beide bepalingen tegelijk van toepassing zijn; dat zij daaruit afleidt dat de omstandigheid dat de Regering een bouwvergunning teniet zou moeten doen omdat er geen voorafgaand milieu-effectonderzoek is verricht dat in voorkomend geval verplicht is, haar niet zou ontslaan van het andere aspect van haar herzieningsbevoegdheid, welke onder meer de mogelijkheid inhoudt om te bevelen dat een milieu-effectonderzoek wordt verricht, na de door de bestendige deputatie afgegeven vergunning te hebben vernietigd;

Overwegende dat richtlijn 85/337/EEG van 27 juni 1985 betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten van processuele aard is; dat de bepalingen waarbij ze in de interne rechtsorde wordt omgezet ook van processuele aard zijn; dat de regels die erin vervat liggen moeten

worden nageleefd door de overheidsinstanties die zich uitspreken over de afgifte van vergunningen voor projecten die een weerslag kunnen hebben op het milieu, maar geen afbreuk doen aan de aard van de bevoegdheden die aan die overheidsinstanties zijn toegekend; dat, zonder zich te hoeven uitspreken over de vraag of in dit geval een milieu-effectonderzoek verplicht was of niet, vastgesteld moet worden dat de verwerende partij gehandeld heeft in het kader van een beroep tot herziening; dat ze, indien de bestreden handeling vernietigd wordt, zich opnieuw zou moeten uitspreken over het beroep dat bij haar is ingesteld; dat, indien ze zou vaststellen dat een milieu-effectonderzoek vereist is, zij ervoor zou moeten waken dat die ook wordt uitgevoerd, maar dat geenszins vooruitgelopen kan worden op de uitslag van dat onderzoek, dat ertoe strekt de bevoegde overheid te informeren, en niet haar te verplichten een eensluidende beslissing te nemen; dat de bevoegdheid van de verwerende partij derhalve niet geheel gebonden is door de wetgeving betreffende de milieu-effectbeoordeling, zodat de verzoekende partij er belang bij heeft de motivering van de bestreden handeling aan te vechten;

Overwegende dat luidens de bestreden handeling "de bouw van een bioscoopcomplex van dergelijke omvang onmogelijk harmonisch in een landelijk woongebied kan worden ingepast";

Overwegende dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord aanvoert dat het haar vanwege de leemten in het voorafgaand milieu-effectrapport niet mogelijk was te beoordelen of het project verenigbaar was met de hoofdfunctie van het gebied en of de bouw bestaanbaar was met de onmiddellijke omgeving;

Overwegende dat de verwerende partij zich op basis van het dossier met kennis van zaken heeft kunnen uitspreken, inzonderheid doordat eruit blijkt dat het terrein afgebakend wordt door autosnelweg E411, rijksweg 4 en de spoorlijn Brussel-Luxemburg, dat er geen enkele woning in de buurt ligt en het bestuur der wegen een gunstig advies heeft uitgebracht; dat eventuele leemten in het milieu-effectrapport bijgevolg geen afdoende grond vormen voor de bestreden handeling, noch kunnen wettigen dat niet is onderzocht of het project bestaanbaar is met de onmiddellijke omgeving, terwijl wel, op abstracte wijze, geconcludeerd is dat het project wegens de omvang ervan "onmogelijk harmonisch in een landelijk woongebied kan worden ingepast";

Overwegende dat de bestreden handeling voorts hierop steunt dat "beleidsmakers inzake stedenbouw ernaar streven de gemeenschapsvoorzieningen samen te brengen in de centra van de steden en de dorpen en, in dit geval, gezien de aard van de voorziening, in het stadscentrum"; dat de verzoekende partij terecht aanvoert dat die doelstelling in geen enkele regelgevende tekst terug te vinden is; dat het vaststellen van zulk een doelstelling weliswaar tot de beoordelingsbevoegdheid van de verwerende partij behoort, maar dat dat haar niet ontslaat van de verplichting haar beleid ter zake ter algemene kennis te brengen en concreet na te gaan of een bepaald project daarmee overeenstemt; dat de verzoekende partij bovendien aanvoert, en daarbij niet door de verwerende partij wordt tegengesproken, dat laatstgenoemde een concurrerend project heeft ondersteund, dat eveneens aan de rand van de stad gelegen was; dat het beleidsstreven dat met de bestreden handeling gehuldigd wordt, ontkracht blijkt te worden door de feiten, en dat in de motivering van de genoemde handeling niet concreet wordt

aangegeven waarom in het onderhavige geval voor een ligging in het stadscentrum gekozen zou moeten worden;

Overwegende dat aldus blijkt dat de doorslaggevende motieven van de bestreden handeling de in het middel genoemde bepalingen schenden; dat dit middel gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt het besluit d.d. 18 december 1995 waarbij de Waalse Minister van Ruimtelijke Ordening, Uitrusting en Vervoer het beroep van de gemachtigde ambtenaar toewijst dat is gericht tegen het besluit van de bestendige deputatie van de provincieraad van Namen d.d. 31 augustus 1995, waarbij enerzijds de naamloze vennootschap SOCIMEX een bouwvergunning wordt verleend voor een bioscoopcomplex op een goed gelegen te Assesse (Sart-Bernard), rijksweg 4, en kadastraal bekend sectie A, nrs. 124g en 127g, en anderzijds de genoemde vergunning vernietigd wordt.

Het beroep wordt voor het overige verworpen.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 4.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare
terechtzing van de XIIIe kamer, op vijftwintig juni
1900 achtennegentig door :

de Hr. HANOTIAU,	kamervoorzitter,
Mevr. GEHLEN,	staatsraad,
de Hr. VANHAEVERBEEK,	staatsraad,
Mevr. MALCORPS,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Chr. MALCORPS.

M. HANOTIAU.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.